

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ ІМ. С.І. ЮРІЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРОВЕДЕННЯ
ТРЕНІНГУ З СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр
Галузь знань: 0305 - Економіка і підприємництво
Напрямок підготовки: 6.030508 - Фінанси і кредит
Професійна орієнтація: Фінанси

Тернопіль
2016

УКЛАДАЧІ:

Мокрицька А.Б. – доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ, к.е.н.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Кізима Т.О. – професор кафедри фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ, д.е.н., професор;

Забаштанський М.М. – декан факультету праці та соціального управління Чернігівського національного технологічного університету, к.е.н., доцент.

ВІДПОВІДАЛЬНА ЗА ВИПУСК:

Кириленко О.П. – завідувач кафедри фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ, д.е.н., професор.

Навчально-методичні матеріали розглянуто та рекомендовано до друку:

- кафедрою фінансів ім. С.І.Юрія ТНЕУ (протокол № 22 від 4 березня 2016 р.);
- науково-методичною комісією з фінансів і кредиту ТНЕУ (протокол № 5 від 4 квітня 2016 р.);
- науково-методичною радою факультету фінансів ТНЕУ (протокол №5 від 4 квітня 2016 р.).

Тренінг з соціального страхування: метод. вказ. / А.Б. Мокрицька. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 68 с.

Методичні вказівки включають план тренінгу з фаху, визначення мети і завдань тренінгу, завдання для індивідуальної роботи, ситуаційні та прикладні задачі, дискусійні питання для самостійної роботи студентів, критерії оцінювання знань, список рекомендованої літератури.

Методичні вказівки призначені для підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр», галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво», напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит».

ВСТУП

Система соціального страхування є важливим і необхідним елементом соціально-економічних відносин сучасної України. Вона становить собою механізм реалізації соціальної політики держави і дозволяє справедливо і ефективно акумулювати та цілеспрямовано розподіляти фінансові ресурси, забезпечувати допомогу працівникам, а також членам їхніх сімей у випадку настання відповідних соціальних ризиків.

Соціальне страхування не є універсальним механізмом соціального захисту, оскільки залежить від стану економіки, ринку праці, демографічних умов розвитку суспільства. Тому для вдосконалення вказаної системи і для втілення її основних функцій потрібен комплекс економічних, організаційних і правових умов. Не менш важлива роль належить підготовці кваліфікованих фахівців у сфері соціального страхування як на мікро-, так і на макрорівні. Саме тому «Соціальне страхування» віднесено до циклу вибіркових дисциплін, які вивчаються в університеті. Тренінг з соціального страхування орієнтований на засвоєння слухачами програм сучасної системи соціального захисту населення, підготовку спеціалістів і роз'яснювальній роботі серед населення, також направлений на формування культури соціального страхування.

Метою тренінгу є послідовне формування у студентів знань, необхідних для розуміння механізму організації та фінансового забезпечення соціального страхування.

У процесі викладання дисципліни вирішуються такі завдання:

- опанувати особливості організації соціального страхування в Україні;
- засвоїти умови страхування на випадок втрати працездатності та безробіття, медичного та пенсійного страхування, страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання;
- набути знань з управління діяльністю фондів соціального страхування;
- засвоїти організаційну структуру соціального страхування та особливості глобалізаційних проявів в ній;
- знати необхідність, значення та методи державного регулювання соціального страхування;
- навчитися правильно застосовувати методичний інструментарій розрахунку матеріального забезпечення;
- уміти грамотно співпрацювати зі спеціалістами інститутів інфраструктури соціального сектору;
- орієнтуватися в особливостях соціального страхування країн ближнього і дальнього зарубіжжя.

ОПИС ТРЕНІНГУ З ФАХУ

Тренінг з фаху	Галузь знань, напрям підготовки, професійні орієнтації, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість годин: <i>Денна форма - 48</i>	Галузь знань – 0305 Економіка і підприємництво Напрямок підготовки - 6.030508 Фінанси і кредит Професійні орієнтації: Фінанси Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр	Вибіркова дисципліна циклу природничо-наукової та загальноєкономічної підготовки
		Рік підготовки: <i>Денна форма - четвертий.</i>
		Семестр: <i>Денна форма - восьмий.</i>
		Практичні заняття: <i>Денна форма - 48 год.</i>

МЕТА І ЗАВДАННЯ ТРЕНІНГУ З ФАХУ

Мета тренінгу

Метою тренінгу є глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами форм, методів та важелів управління соціальним страхуванням як важливої складової соціального захисту населення, формування світогляду майбутніх висококваліфікованих економістів.

Завдання тренінгу

В результаті проведення тренінгу студенти повинні:

- освоїти сучасні методи та форми роботи з мобілізації доходів, нарахування і призначення різних видів пенсій, допомог, надання соціальних послуг;
- вивчити особливості організації планування й фінансування дохідної та видаткової частин бюджетів державних соціальних фондів; методи контролю за цільовим використанням коштів фондів Державного соціального страхування;
- ознайомитись з системою обліку та звітності в територіальних органах фондів Державного соціального страхування;
- засвоїти методику та техніку виконання розрахунків сум єдиного соціального внеску, пенсій, соціальних допомог з окремих видів соціального страхування; фінансових санкцій за порушення норм чинного законодавства;

- навчитися використовувати результати аналізу питань організації соціального страхування в управлінській діяльності державних страхових фондів;
- набути навичок використання теоретичних знань у практичній діяльності державних страхових фондів в сучасних умовах.

ЗНАТИ:

- права та обов'язки суб'єктів загальнообов'язкового Державного соціального страхування;
- систему формування та використання фондів загальнообов'язкового Державного соціального страхування;
- види матеріального забезпечення та соціальних послуг;
- законодавчо-нормативні акти, що регулюють відносини у загальнообов'язковому державному соціальному страхуванні;
- особливості діяльності соціальних фондів;
- методи державного регулювання соціального страхування;
- особливості правового забезпечення соціального страхування в Україні;
- особливості проведення соціального страхування на випадок безробіття, тимчасової, постійної втрати працездатності, медичного страхування, пенсійного страхування, страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання;
- тенденції розвитку соціального страхування в світі та його вплив на розвиток соціального страхування в Україні;

а також УМІТИ:

- аналізувати сучасний стан соціального захисту населення;
- розраховувати матеріальне забезпечення за видами страхування;
- узагальнювати тенденції і закономірності розвитку вітчизняного та іноземного; загальнообов'язкового державного соціального страхування
- визначати тенденції розвитку соціального страхування в Україні;
- формувати цілісне бачення організаційної структури соціального страхування;
- визначати страховий стаж, страхові внески;
- проводити розрахунки матеріального забезпечення.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ТРЕНІНГУ З ФАХУ

№ з/п	Етапи тренінгу з фаху та їх зміст	Кількість годин
1.	Тема 1. Фонди соціального страхування: теоретичні та організаційно-правові засади діяльності	4
2.	Тема 2. Пенсійний фонд України.	14
3.	Тема 3. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття	10
4.	Тема 4. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування з тимчасової втрати	10
5.	Тема 5. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань	10
	Разом	48

ЗМІСТ ЕТАПІВ ТРЕНІНГУ З ФАХУ

Тема 1. Фонди соціального страхування: теоретичні та організаційно-правові засади діяльності

1. Мета проведення тренінгових занять

Метою тренінгу є глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами форм, методів та важелів управління соціальним страхуванням як важливої складової соціального захисту населення, формування світогляду майбутніх висококваліфікованих економістів.

2. Студент повинен знати:

- законодавчу та нормативно-правову базу, що регламентує діяльність фондів державного соціального страхування, визначає механізм формування, використання фінансових ресурсів державного соціального страхування та управління ними в сучасних умовах;
- методику виконання розрахунків щодо нарахування і призначення пенсій, допомог, надання соціальних послуг;
- особливості обліку, звітності та контролю в територіальних органах державних соціальних фондів;
- структуру та посадові обов'язки працівників територіальних органів державних соціальних фондів, що сприятиме адаптації випускників до умов та характеру можливої майбутньої роботи.
- проблеми державного соціального страхування, перспективи його розвитку та напрями вдосконалення в сучасних умовах.

3. Студент повинен вміти:

- аналізувати законодавчі та інструктивні документи, що стосуються платників єдиного соціального внеску, доходів і видатків бюджетів Фондів

соціального страхування, регламентують діяльність державних соціальних фондів;

- використовувати в практичній діяльності сучасні методи та форми роботи з мобілізації доходів, нарахування і призначення різних видів пенсій, допомог, надання соціальних послуг;

- характеризувати особливості організації планування й фінансування дохідної та видаткової частин бюджетів державних соціальних фондів; методи контролю за цільовим використанням коштів державного соціального страхування;

- формувати звітність в територіальних органах державних соціальних фондів;

- застосовувати методику та техніку виконання розрахунків сум єдиного соціального внеску, пенсій, соціальних допомог з окремих видів соціального страхування; фінансових санкцій за порушення норм чинного законодавства;

- використовувати результати аналізу питань організації соціального страхування в управлінській діяльності державних страхових фондів;

- використовувати теоретичні знання у практичній діяльності державних страхових фондів.

Дискусійні питання для самостійної роботи студентів

1. Дайте визначення понять соціальної справедливості та соціальної рівності.
2. Розкрийте зв'язок соціальної політики з виробничими та іншими напрямками.
3. В чому полягає тривимірність соціальної політики?
4. Яка роль соціального партнерства у вирішенні соціальних проблем?
5. Назвіть основні риси держави загального добробуту.
6. Який зв'язок тенденцій соціальних негараздів із соціальним захистом?
7. Розкрийте суть утилітаристської теорії щастя.
8. Дайте характеристику основним типам соціального страхування у світі.
9. Дайте порівняльний аналіз системи соціального захисту в ринковій та адміністративно-розподільчій економіках.
10. Охарактеризуйте показники розвитку українського суспільства та їх критичних рівнів.
11. Розкрийте проблеми надання допомоги сім'ям з дітьми. Яка динаміка їх розмірів?
12. Висвітліть особливості місцевих програм соціальної допомоги.
13. В чому полягає роль „третього сектору” у наданні соціальної допомоги?
14. Розкрийте поняття бідності та висвітліть критерії її визначення.
15. Назвіть шляхи недопущення та пом'якшення бідності.

16. Розкрийте місце соціального страхування в системі страхування.
17. Вкажіть особливості соціального страхування за принципами Бісмарка.
18. Охарактеризуйте соціальне страхування за планом Беверіджа.
19. Розкрийте особливості соціального страхування у Російській імперії.
20. Висвітліть етапи розвитку соціального страхування в СРСР.
21. Вкажіть особливості регулювання соціального страхування в Росії?
22. Який вплив фінансових важелів в системі соціального страхування?
23. Висвітліть питання взаємодії державних органів у процесі управління соціальним страхуванням.
24. Назвіть види соціальних ризиків та соціального страхування. Дайте їм коротку характеристику.
25. Розкрийте проблеми адаптації соціального страхування до світових стандартів.

Тема 2. Пенсійний фонд України. Єдиний соціальний внесок.

Мета проведення тренінгових занять

Метою тренінгу є глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами форм, методів та важелів управління пенсійним страхуванням, формування світогляду майбутніх висококваліфікованих економістів.

1. Студент повинен знати:

- законодавчу та нормативно-правову базу, що регламентує діяльність Пенсійного фонду України та його територіальних органів, визначає механізм формування, використання фінансових ресурсів державного пенсійного страхування та управління ними в сучасних умовах;
- методику виконання розрахунків щодо нарахування і призначення пенсій та надання соціальних допомог;
- особливості обліку, звітності та контролю в територіальних органах Пенсійного фонду України;
- структуру та посадові обов'язки працівників територіальних органів Пенсійного фонду України, що сприятиме адаптації випускників до умов та характеру можливої майбутньої роботи.
- проблеми державного пенсійного страхування, перспективи його розвитку та напрями вдосконалення в сучасних умовах;
- економічну доцільність єдиного соціального внеску, визначити платників єдиного внеску, принципи збору.

2. Студент повинен вміти:

- аналізувати законодавчі та інструктивні документи, що стосуються платників єдиного соціального внеску, доходів і видатків бюджету Пенсійного фонду України, регламентують його діяльність;
- використовувати в практичній діяльності сучасні методи та форми

роботи з мобілізації доходів, нарахування і призначення різних видів пенсій, надання соціальних допомог;

- характеризувати особливості організації планування й фінансування дохідної та видаткової частин бюджету Пенсійного фонду України; методи контролю за повнотою та своєчасністю сплати страхових внесків та цільовим використанням коштів державного пенсійного страхування;

- формувати звітність в територіальних органах Пенсійного фонду України;

- застосовувати методику та техніку виконання розрахунків сум страхових внесків, пенсій і соціальних допомог з пенсійного страхування; фінансових санкцій за порушення норм чинного законодавства;

- використовувати результати аналізу питань організації пенсійного страхування в управлінській діяльності територіальних підрозділів Пенсійного фонду України;

- використовувати теоретичні знання у практичній діяльності територіальних підрозділів Пенсійного фонду України;

- визначити розмір єдиного соціального внеску для кожної категорії платників та пропорції його розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ТРЕНІНГУ

З 1 січня 2011 року набрав чинності Закон України №2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Цей Закон визначає правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, умови та порядок його нарахування і сплати та повноваження органу, що здійснює його збір та ведення обліку.

При вивченні даної теми студентам спочатку потрібно дослідити необхідність та обґрунтувати економічну доцільність єдиного соціального внеску, визначити платників єдиного внеску, принципи збору. (Додаток А).

Студенту необхідно засвоїти, що нарахування єдиного внеску здійснюється в межах максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, яка дорівнює двадцяти п'ятьом розмірам прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом, на яку нараховується єдиний внесок.

Розмір єдиного внеску та пропорції його розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування встановлюється Верховною Радою України.

Єдиний внесок не входить до системи оподаткування, проте податкове законодавство регулює порядок нарахування, обчислення і сплати єдиного внеску. Кошти, що надходять від сплати єдиного внеску та застосування фінансових санкцій відповідно до Закону, не можуть зараховуватися до Державного бюджету України та використовуватися на цілі, не передбачені законодавством про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Сплата єдиного внеску здійснюється виключно у національній валюті шляхом внесення відповідних сум єдиного внеску на рахунки територіальних

органів Пенсійного фонду, відкриті в органах Державного казначейства України для його зарахування. Платники єдиного внеску зобов'язані сплачувати єдиний внесок, нарахований за відповідний базовий звітний період, не пізніше 20 числа місяця, що настає за базовим звітним періодом.

В подальшому потрібно звернути увагу на те, що єдиного внеску сплачується як у обов'язковій так і у добровільній формі, розмежувати хто підлягає обов'язковій сплаті страхового внеску, хто добровільній. До кола осіб, які мають право на добровільну сплату єдиного внеску, належать: фізичні особи-підприємці; особи, що забезпечують себе роботою самостійно; громадяни України, які працюють за межами України.

Договір про добровільну участь у системі ЗОДСС укладається на строк не менше одного року та набирає чинності з дня його підписання. В договорі зазначаються: назва документа; відомості про особу, які вносяться до системи персоніфікованого обліку; вид (види) загальнообов'язкового державного соціального страхування, в якому особа братиме участь; строк дії договору; порядок сплати єдиного внеску та рахунки, на які він має сплачуватися; умови набуття застрахованою особою права на виплати за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням відповідно до закону; умови розірвання договору; права та обов'язки сторін, відповідальність сторін за невиконання або неналежне виконання умов договору; інші умови за згодою сторін або передбачені типовим договором про добровільну участь.

Внески за договором потрібно сплачувати у розмірі відсотків, залежно обраного виду соціального страхування від суми, самостійно визначеної платником, але яка не може бути меншою за розмір мінімальної заробітної плати та більшою за максимальну величину бази нарахування єдиного внеску, щомісячно до 20 числа місяця, наступного за місяцем за який він сплачується.

Нарахування єдиного внеску здійснюється в межах максимальної величини бази нарахування єдиного внеску яка дорівнює двадцяти п'ятьом розмірам прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом.

Сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску за кожну особу за місяць, в якому отримано дохід (прибуток).

Єдиний внесок нараховується на суми, не зменшені на суму відрахувань податків, інших обов'язкових платежів, що відповідно до закону сплачуються із сум нарахувань, та на суми утримань, що здійснюються відповідно до закону або за договорами позики, придбання товарів та виплат на інші цілі за дорученням отримувача.

Єдиний внесок нараховується на суми незалежно від джерел їх фінансування, форми, порядку, місця виплати та використання, а також від того, чи виплачені такі суми фактично після їх нарахування до сплати.

Нарахування та сплата єдиного внеску за осіб, які проходять строкову військову службу у Збройних Силах, інших утворених відповідно до закону військових формуваннях, СБУ, органах МВС та службу в органах і підрозділах цивільного захисту, осіб, які відповідно до закону отримують допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, одного з непрацюючих працездатних батьків, усиновителів, опікуна, піклувальника, які фактично

здійснюють догляд за дитиною-інвалідом, а також за непрацюючих працездатних осіб, які здійснюють догляд за інвалідом I групи або за престарілим, який згідно з висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду або досяг 80-річного віку, якщо такі непрацюючі працездатні особи отримують допомогу або компенсацію відповідно до законодавства, батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу, прийомних батьків, якщо вони отримують грошове забезпечення відповідно до законодавства встановленому Кабінетом Міністрів України, але не менше мінімального страхового внеску за кожну особу.

Студент при розрахунку розміру єдиного внеску для кожної категорії платників та пропорції його розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування повинен засвоїти, що його розмір забезпечує застрахованим особам страхові виплати і соціальні послуги; фінансування заходів, спрямованих на профілактику страхових випадків; створення резерву коштів для забезпечення страхових виплат та надання соціальних послуг застрахованим особам; покриття адміністративних витрат із забезпечення функціонування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування. Кошти, що надходять від сплати єдиного внеску та застосування фінансових санкцій не можуть зараховуватися до Державного бюджету України, бюджетів інших рівнів та використовуватися на цілі, не передбачені законодавством прозагальнообов'язкове державне соціальне страхування.

В подальшому необхідно з'ясувати який орган здійснює збір та веде облік єдиного соціального внеску, його повноваження та відповідальність. Дослідити, які відбуваються операції зі страховими коштами, акумульованими на рахунках Пенсійного фонду; який порядок здійснення державного нагляду за збором та веденням обліку єдиного внеску.

Основною інформаційною базою загальнообов'язкового державного соціального страхування є державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування (далі – Державний реєстр), що створюється для забезпечення: ведення обліку платників і застрахованих осіб у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування та їх ідентифікації; накопичення, зберігання та автоматизованої обробки інформації про сплату платниками єдиного внеску та про набуття застрахованими особами права на отримання страхових виплат за окремими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування; нарахування та обліку виплат за окремими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування. Державний реєстр складається з реєстру страхувальників і реєстру застрахованих осіб, джерелами формування якого є відомості, що надходять до Пенсійного фонду від: державних реєстраторів юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців; платників єдиного внеску; застрахованих осіб; фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування; державних органів реєстрації актів цивільного стану; органів державної податкової служби; органів державної статистики; державної служби зайнятості; інших підприємств, установ, організацій та військових частин; органів Державного казначейства України;

територіальних органів Пенсійного фонду за результатами перевірок платників єдиного внеску; інших джерел, передбачених законодавством.

Студент повинен дослідити структуру реєстрів страхувальників, застрахованих та захист їх інформації, призначення посвідчення застрахованої особи, а також повноваження фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування. В подальшому студенту необхідно звернути увагу на заходи впливу та стягнення ЄСВ.

З 01 січня 2016 року встановлено єдина ставка нарахування ЄСВ – 22% (в 2015 році в середньому 41%, залежно від класу професійного ризику). Нова ставка застосовуватиметься до всіх доходів, що підлягають обкладанню ЄСВ за чинним законодавством (крім інвалідів). Скасовано утримання із доходів громадян (3,6%).

Максимальна величина місячного доходу, на який нараховується ЄСВ збільшено з 17 до 25 розмірів прожиткового мінімуму для працездатної особи. З огляду на новий розмір прожиткового мінімуму для працездатної особи на 2016 рік максимальна величина для ЄСВ складає: з 1 січня 2016 року - 34450 грн., з 1 травня 2016 року – 36250 грн., з 1 грудня 2016 року – 38750 грн.

Слід пам'ятати, що не нараховується на виплати та не утримується єдиний внесок з виплат, що компенсуються з бюджету в межах середнього заробітку працівників, призваних на строкову військову службу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятих на військову службу за контрактом у разі виникнення кризової ситуації, що загрожує національній безпеці, оголошення рішення про проведення мобілізації та (або) введення воєнного стану.

Мінімальна заробітна плата прожитковий мінімуму для працездатних осіб буде змінюватися в 2016 році тричі: з 1 січня 2016 року - 1378 грн, з 1 травня 2016 року - 1450 грн, з 1 грудня 2016 року - 1550 грн.

Ситуаційні завдання для роботи зі студентами

Ситуаційна задача 1

Чи входить до складу фонду оплати праці найманих працівників (є об'єктом для нарахування та утримання єдиного соціального внеску):

матеріальна допомога, що має систематичний характер, надана всім чи більшості працівників (на оздоровлення, у зв'язку з екологічним станом) або визначена в колективному договорі підприємства;

матеріальна допомога разового характеру, що надається підприємством у непередбачених (екстрених) випадках окремим працівникам у зв'язку з сімейними обставинами, на оплату лікування, оздоровлення дітей, поховання, коли необхідність її отримання виникла раптово, за умови подання заяви, а її розмір визначається адміністрацією підприємства.

Ситуаційна задача 2

Чи нараховується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування:

- на суми винагород за раціоналізаторські пропозиції;
- на вартість проїзних квитків, які персонально розподіляються між працівниками, та відшкодування працівникам вартості проїзду транспортом

загального користування.

Ситуаційна задача 3

Чи обкладається єдиним соціальним внеском:

- оплата вартості навчання у вищих навчальних закладах дітей працівників підприємства;
- суми винагороди, що виплачується іноземцю за виконання робіт за цивільно-правовим договором;
- сума допомоги по вагітності та пологах.

Ситуаційна задача 4

Громадянин Коваленко П. має 4 роки 6 місяців страхового стажу за списком № 1 (народився 28 грудня 1961 р.) У вересні 2014 р. він звернувся за призначенням пенсії з урахуванням його роботи за списком № 1.

Якою буде відповідь на його запит щодо призначення пенсії на пільгових умовах станом на вересень 2014 р.

Ситуаційна задача 5

Громадянка Іванчук М. досягла 45 років і звернулася за призначенням пенсії за списком № 1 з урахуванням того факту, що вона має загальний стаж роботи 12 років, причому 8 років з цього періоду вона пропрацювала на роботах за списком № 1.

Якою буде відповідь на її запит щодо призначення пенсії на пільгових умовах.

Ситуаційна задача 6

Громадянин Шевченко Р. досяг 50 років, має загальний стаж роботи 24 роки, з них 7 років 2 місяці на роботах за списком № 1. На його думку, він на даний момент часу вже має право претендувати на призначення пенсії за списком № 1.

Якою буде відповідь на його запит щодо призначення пенсії на пільгових умовах.

Ситуаційна задача 7

Громадянка Гринчук О. 1962 року народження у липні 2015 р, у віці 53 років звернулася на призначенням пенсії за списком № 2. Загальний стаж її трудової діяльності становить 25 років, а стаж роботи за списком № 2 становить 9 років.

Якою буде відповідь на її запит щодо призначення пенсії на пільгових умовах.

Ситуаційна задача 8

Громадянка Ратушняк Л. досягла 45 років і звернулася за призначенням пенсії за списком № 1 з урахуванням того факту, що вона має загальний стаж роботи 15 років, при чому 5 років з цього періоду вона пропрацювала на роботах за списком № 1. Якою буде відповідь на її запит щодо призначення пенсії на пільгових умовах.

Ситуаційна задача 9

Громадянин Киянчук Т. досяг 53 років, має загальний стаж роботи 24 роки, з них 7 років 2 місяці на роботах за списком № 1. На його думку, він на даний момент часу вже має право претендувати на призначення пенсії за списком № 1.

Якою буде відповідь на його запит щодо призначення пенсії на пільгових

умовах.

Ситуаційна задача 10

Громадянка Вітер М. 1965 р. народження у липні 2015 р. у віці 50 років звернулась за призначенням пенсії за списком № 2. Загальний стаж її трудової діяльності становить 25 років, а стаж роботи за списком № 2 - 9 років.

Якою буде відповідь на її запит щодо призначення пенсії на пільгових умовах.

Ситуаційна задача 11

Заповнюючи персоніфіковану звітність за 2009р., бухгалтером підприємства було надано недостовірні відомості, що використовується в системі персоніфікованого обліку, які не відповідали первинному бухгалтерському обліку. Які штрафні санкції передбачено за дане порушення?

Прикладні задачі

Задача 1

Громадянину Петрову С.І. необхідно придбати 5000 дол. США за курсом 23,2 грн. за дол. США. Визначити, яку суму має заплатити банку Петров С.І. щоб придбати необхідну суму валюти.

Задача 2

Ювелірний магазин реалізував ювелірних виробів на суму 143000,0 грн., в тому числі золотих обручок на суму 18000,0 грн. В загальній сумі реалізованого товару величина ПДВ становить 23000,0 грн.

Визначити суму збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з продажу ювелірних виробів, яку має сплатити ювелірний магазин бюджету Пенсійного фонду України, враховуючи те, що база для нарахування збору збігається з базою для нарахування ПДВ.

Задача 3

Громадянин Сидоренко К. І. придбав 2 легкових автомобіля та 1 вантажівку для використання у підприємницькій діяльності. Договірна вартість 1 легкового автомобіля становить 54000,0 грн., а вантажівки - 84000,0 грн. з урахуванням ПДВ.

Визначити суму збору на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, яку має сплатити громадянин до бюджету Пенсійного фонду України.

Задача 4

Підприємство продало будівлю загальногосподарського призначення за договірною ціною 264000,0 грн. Того ж самого дня підприємством було придбано будівлю під улаштування магазину роздрібної торгівлі для реалізації продукції підприємства. Договірна ціна даної будівлі становила 324000,0 грн.

Визначити, яку суму збору на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування з операцій купівлі-продажу нерухомого майна має сплатити підприємство до бюджету Пенсійного фонду України.

Задача 5

Мале підприємство є користувачем послуг стільникового мобільного зв'язку. У поточному місяці підприємство сплатило оператору за надані послуги

18600,0 грн. з урахуванням ПДВ.

Визначити, яка сума збору на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування з вартості послуг стільникового мобільного зв'язку має надійти до бюджету Пенсійного фонду України, враховуючи те, що база для нарахування збору збігається з базою для нарахування ПДВ.

Задача 6

За призначенням пенсії за віком на пільгових умовах 20 квітня 2015 р. звернувся громадянин Припхан В., який народився 20 квітня 1960 р. Він має 6 повних років стажу роботи за Списком № 1 (з 1 січня 2009 р. по 20 квітня 2015 р.) та загальний стаж роботи - 35 років 11 місяців. Сума коефіцієнтів заробітної плати особи склала 217,99155. Середня заробітна плата в галузях економіки України за 2012-2014 рр. становила 2960,62 грн.

Визначити розмір пенсії за віком.

Задача 7

Громадянину Гриценку В. у січні 2013 р. встановлено III групу інвалідності за загальним захворюванням. На час її настання Гриценку було 31 рік 6 місяців. Він мав страховий стаж 12 років 4 місяці. Громадянин подав довідку про заробітну плату за 60 місяців роботи (з 01.07.2001 р. по 31.06.2006 р.). Крім того було надано інформацію із системи персоніфікованого обліку про заробітну плату особи за період з 01.07.2000 р. по 31.12.2012 р.

Розрахувати розмір пенсії по інвалідності, враховуючи наступні дані:

1. Відповідно до статті 24 Закону України “Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, до загального страхового стажу громадянина для призначення пенсії по інвалідності слід включити 28,5 років (60 - 31,5);
2. Сума коефіцієнтів заробітної плати (доходу) за кожний з місяців, які враховуються для обчислення пенсії становить 298,6312;
3. Середня заробітна плата працівників, зайнятих у галузях економіки України за 2010-2012 рр. становила 1197,91 грн.

Задача 8

Жінка виховує двох дітей — 2004 і 1998 років народження. При цьому одна дитина навчається у вищому навчальному закладі на денній формі навчання. Їх батько народився 11.03.1963 р., помер — 10.11.2014 р. Середня зарплата на одну застраховану особу в цілому по Україні за 2008 — 2010 роки — 1855,20 грн. Середня заробітна плата на одну застраховану особу в цілому по Україні за 2009 — 2011 рр. — 2001,19 грн. Середня заробітна плата на одну застраховану особу в цілому по Україні за 2011 — 2013 рр. — 2320,15 грн. На момент смерті він мав 29 років і 3 місяців страхового стажу. Сума коефіцієнтів заробітної плати (доходу), розрахована за 150 місяців склала 184,97006.

Розрахувати пенсію у зв'язку з утратою годувальника.

Задача 9

Визначити розмір єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за березень 2016 р. за умови, що на підприємстві «Світанок» працює 10 працівників, із них 5 найманих працівників-інвалідів. З працівником цього підприємства Пилипенко С.С. було укладено цивільно-правову угоду на виконання роботи, винагорода за яку становить 7 000 грн.

Зарплата найманих працівників-інвалідів:

1. Петренко С.М. – 4 200 грн.;
2. Дяченко Т.Ю. – 5 300 грн.;
3. Іващенко О.П. – 2 720 грн.;
4. Станіславенко Т.П. – 2 400 грн.;
5. Романенко Т.П. – 3 500 грн.

Заробітна плата інших найманих працівників:

1. Сидоренко Ю.П. – 16 900 грн.;
2. Пилипенко С.С. – 1 600 грн.;
3. Ткаченко Т.Л. – 4 200 грн.;
4. Цикунов С.С. – 3 100 грн.;
5. Швець В.В. – 2 701 грн.

Задача 10

Визначити розмір єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за травень 2016 р. за умови, що на підприємстві «Добробут» працює 10 працівників, із них 5 найманих працівників-інвалідів. З фізичною особою, яка не є СПД Димченко Т.Ю. було укладено цивільно-правову угоду на виконання роботи, винагорода за яку становить 15 000 грн. Зарплата найманих працівників-інвалідів:

1. Сидоренко Ю.П. – 15 100 грн.;
2. Пилипенко С.С. – 2 690 грн.;
3. Ткаченко Т.Л. – 1 200 грн.;
4. Цикунов С.С. – 3 100 грн.;
5. Швець В.В. – 3 700 грн.

Заробітна плата інших найманих працівників:

1. Петренко С.М. – 2 200 грн.;
2. Дяченко Т.Ю. – 1 300 грн.;
3. Іващенко О.П. – 2 720 грн.;
4. Станіславенко Т.П. – 3 200 грн.;
5. Романенко Т.П. – 2 502 грн.

Задача 11

Визначити розмір єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за червень 2015 р. за умови, що на підприємстві «Струмок», що входить до Українського товариства організації глухих (УТОГ) працює 8 працівників, із них 5 найманих працівників-інвалідів. З працівником цього підприємства Сидоренко Ю.П. було укладено цивільно-правову угоду на виконання роботи, винагорода за яку становить 4 500 грн.

Зарплата найманих працівників-інвалідів:

1. Петренко С.М. – 3 200 грн.;
2. Дяченко Т.Ю. – 1 300 грн.;
3. Іващенко О.П. – 2 720 грн.;
4. Станіславенко Т.П. – 3 200 грн.;
5. Романенко Т.П. – 3 500 грн.

Заробітна плата інших працівників:

6. Сидоренко Ю.П. – 3 900 грн.;
7. Пилипенко С.С. – 14 890 грн.;
8. Ткаченко Т.Л. – 1 203 грн.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Назвіть основні проблеми реформування вітчизняної пенсійної системи.
2. Охарактеризуйте рівні пенсійної системи України.
3. В чому полягають проблеми формування доходів бюджету Пенсійного фонду України? Дайте їм коротку характеристику.
4. Розкрийте напрями покращення ефективності використання фінансових ресурсів бюджету Пенсійного фонду України.
5. В чому полягають особливості управління коштами Пенсійного фонду України?

Завдання для індивідуальної роботи

1. Проблеми реформування пенсійної системи України в умовах соціально-економічних перетворень.
2. Прагматика та проблематика реалізації державного пенсійного страхування в Україні.
3. Фінансові ресурси бюджету Пенсійного фонду України: проблеми формування та використання в умовах проведення реформи пенсійної системи.
4. Основні напрями вдосконалення діяльності Пенсійного фонду України.
5. Резерви зростання доходів бюджету Пенсійного фонду України та покращення ефективності їх використання.
6. Особливості та проблеми фінансового планування та прогнозування доходів і видатків бюджету Пенсійного фонду України.
7. Проблеми вітчизняної системи пенсійного забезпечення та шляхи їх вирішення.

Тема 3. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття

1. Мета проведення тренінгових занять

Метою тренінгу є глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами форм, методів та важелів управління соціальним страхуванням на випадок безробіття, формування світогляду майбутніх висококваліфікованих економістів.

2. Студент повинен знати:

- законодавчу та нормативно-правову базу, що регламентує діяльність Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття та його територіальних підрозділів, визначає механізм формування, використання фінансових ресурсів державного соціального страхування на випадок безробіття та управління ними в сучасних умовах;
- методику виконання розрахунків щодо нарахування і призначення матеріального забезпечення та надання соціальних послуг;
- особливості обліку, звітності та контролю в територіальних органах Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття;
- структуру та посадові обов'язки працівників територіальних органів

Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, що сприятиме адаптації випускників до умов та характеру можливої майбутньої роботи.

- проблеми державного соціального страхування на випадок безробіття, перспективи його розвитку та напрями вдосконалення в сучасних умовах.

3. Студент повинен вміти:

- аналізувати законодавчі та інструктивні документи, що стосуються платників єдиного соціального внеску, доходів і видатків бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, регламентують його діяльність;

- використовувати в практичній діяльності сучасні методи та форми роботи з мобілізації доходів, нарахування і призначення різних видів матеріального забезпечення та надання соціальних послуг;

- характеризувати особливості організації планування й фінансування дохідної та видаткової частин бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття; методи контролю за повнотою та своєчасністю сплати страхових внесків та цільовим використанням коштів державного соціального страхування на випадок безробіття;

- формувати звітність в територіальних органах Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття;

- застосовувати методику та техніку виконання розрахунків окремих видів матеріального забезпечення і соціальних послуг за соціальним страхуванням на випадок безробіття; фінансових санкцій за порушення норм чинного законодавства;

- використовувати результати аналізу питань організації соціального страхування на випадок безробіття в управлінській діяльності територіальних підрозділів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття;

- використовувати теоретичні знання у практичній діяльності територіальних підрозділів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

Ситуаційні завдання для роботи зі студентами

Ситуаційна задача 1

Особа виконувала роботи (надавала послуги) згідно з укладеними цивільно-правовими угодами і брала участь у страхуванні на випадок безробіття на добровільних засадах. Термін дії договорів:

15.02.2015 р.- 30.04.2015 р.

03.05.2015 р. - 30.06.2015 р.

01.08.2015 р.- 24.11.2015 р.

11.09.2015 р.- 15.11.2015 р.

Дата взяття на облік як платника єдиного соціального внеску - 20 березня

2015 р. дата зняття з обліку за особистою заявою - 10 жовтня 2015 р.

Вкажіть розрахунковий період, який буде враховано при розрахунку допомоги по безробіттю.

Ситуаційна задача 2

Застрахована особа зареєструвалася в Державній службі зайнятості як безробітна 5 січня 2015 р. Трудовий договір, укладений з роботодавцем, розірвано 29 грудня 2014 р.

Вкажіть розрахунковий період, який буде враховано при розрахунку допомоги по безробіттю.

Ситуаційна задача 3

Застрахована особа зареєструвалася в Державній службі зайнятості як безробітна 10 квітня 2015 р. Трудовий договір, укладений з роботодавцем, розірвано 29 березня 2015 р.

Вкажіть розрахунковий період, який буде враховано при розрахунку допомоги по безробіттю.

Ситуаційна задача 4

Особа працювала на посаді бухгалтера цукрового заводу з 20 травня 2012 р. Звільнена за власним бажанням 25 січня 2013 р.

Вкажіть розрахунковий період, який буде враховано при розрахунку допомоги по безробіттю.

Ситуаційна задача 5

Особа працювала на підприємстві з 8 січня 2015 р. до 9 липня 2015 р. (27 календарних тижнів).

Вкажіть розрахунковий період, який буде враховано при розрахунку допомоги по безробіттю.

Ситуаційна задача 6

Які обставини втрати роботи залежать від застрахованих осіб і що суттєво впливає на виплату допомоги по безробіттю?

Ситуаційна задача 7

Застрахована особа зареєструвалася в Державній службі зайнятості як безробітна 15 січня 2015 р. Трудовий договір, укладений з роботодавцем, розірвано 29 грудня 2014 р. Які показники впливають на розмір допомоги по безробіттю.

Визначити розрахунковий період для призначення допомоги по безробіттю.

Ситуаційна задача 8

Особа звільнилася з роботи 7 листопада 2013 р., наступного дня звернулася до служби зайнятості за сприянням у працевлаштуванні, а 15 листопада отримала статус безробітного. Розрахунковим для призначення допомоги по безробіттю є період з травня по жовтень 2013 р. Однак у розрахунковому періоді особа хворіла з 20 липня по 10 вересня включно.

Визначити розрахунковий період з урахуванням хвороби.

Ситуаційна задача 9

Середня заробітна плата працівника за розрахунковий період становила 1550 грн. Страховий стаж 20 років 10 місяців. Розрахувати розмір допомоги по безробіттю та визначити терміни виплати у відсотковому відношенні призначеної допомоги.

Ситуаційна задача 10

Впродовж розрахункового періоду (за 6 місяців перед настанням страхового випадку) особа отримала наступні доходи:

- заробітна плата (1);
- допомога по тимчасовій непрацездатності (2);
- допомога по тимчасовій непрацездатності по догляду за хворою дитиною (3)
- винагороди за виконання робіт за договорами цивільно-правового характеру (4);
- відшкодування працівникам вартості проїзду транспортом загального користування (5);
- відпускні (6);
- розрахункові (7).

Які з перелічених доходів застрахованої особи будуть враховані при розрахунку допомоги по безробіттю.

Ситуаційна задача 11

Який порядок працевлаштування безробітних на дотаційні робочі місця, і за яких обставин їх можна звільнити?

Ситуаційна задача 12

У яких випадках не надається матеріальна допомога у період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації безробітного:

Ситуаційна задача 13

Вкажіть основні випадки, при настанні яких припиняється виплата матеріальної допомоги у період професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації безробітного.

Прикладні задачі

Задача 1

Підприємство – платник єдиного податку працевлаштувало двох безробітних на дотаційні робочі місця. За відпрацьовані в жовтні 2015 р. 20 робочих днів їм було нараховано 2000,0 грн. та 1500,0 грн. основної заробітної плати відповідно. Середня заробітна плата по області, в якій знаходиться підприємство у травні 2015 р. становила 2124,35 грн. Діяльність підприємства відноситься до 14 класу професійного ризику виробництва, страховий тариф - 0,86%.

Розрахувати загальну суму дотації, яку одержить підприємство - платник єдиного податку за жовтень 2015 р. в результаті працевлаштування безробітних.

Задача 2

Найманого працівника звільнено 8 грудня 2014 р. за власним бажанням. Ставши на облік у службі зайнятості, особа визнана безробітною з призначенням допомоги по безробіттю з 17 грудня 2014 р. Страховий стаж працівника - понад 5 років. Середньоденна заробітна плата за 6 місяців перед настанням страхового випадку становить 2350,0 грн.

Розрахувати загальну суму допомоги по безробіттю в залежності від тривалості її виплати, якщо відомо:

- середньомісячна кількість календарних днів у році - 30,44;

- середньомісячна заробітна плата, що склалася в галузях економіки області за місяць, що передував початку безробіття становила 2623,45 грн.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. В чому полягає необхідність, роль та значення соціального страхування на випадок безробіття?
2. Розкрийте проблеми формування дохідної частини бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.
3. Охарактеризуйте стан та проблеми використання коштів бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.
4. Назвіть види матеріального забезпечення і соціальних послуг за страхуванням на випадок безробіття. Від чого залежить їхній розмір?
5. В чому полягають особливості управління коштами державного соціального страхування на випадок безробіття?

Завдання для індивідуальної роботи

1. Соціальне страхування на випадок безробіття в Україні: необхідність, економічний зміст, роль та значення.
2. Сучасні світові тенденції і моделі організації систем захисту від безробіття та можливість їх використання в Україні.
3. Проблеми та основні напрями вдосконалення діяльності Фонду соціального страхування України на випадок безробіття.
4. Проблеми та напрями вдосконалення державного соціального страхування на випадок безробіття в умовах соціально-економічних перетворень.
5. Проблеми та напрями вдосконалення діяльності Державної служби зайнятості: регіональний аспект.
6. Особливості та проблеми фінансового планування та прогнозування доходів і видатків бюджету Фонду соціального страхування України на випадок безробіття.
7. Резерви зростання доходів бюджету Фонду соціального страхування України на випадок безробіття та проблематика їх використання.
8. Проблеми формування та використання фінансових ресурсів соціального страхування на випадок безробіття: територіальний аспект.

Тема 4. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності

1. Мета проведення тренінгових занять

Метою тренінгу є глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами форм, методів та важелів управління соціальним страхуванням з тимчасової втрати працездатності, формування світогляду майбутніх висококваліфікованих економістів.

2. Студент повинен знати:

- законодавчу та нормативно-правову базу, що регламентує діяльність Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та витратами, зумовленими похованням та його територіальних підрозділів, визначає механізм формування, використання фінансових ресурсів державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та управління ними в сучасних умовах; ^
- методику виконання розрахунків щодо нарахування і призначення допомог та надання соціальних послуг;
- особливості обліку, звітності та контролю в територіальних органах Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та витратами, зумовленими похованням;
- структуру та посадові обов'язки працівників територіальних органів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та витратами, зумовленими похованням, що сприятиме адаптації випускників до умов та характеру можливої майбутньої роботи.
- проблеми державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, перспективи його розвитку та напрями вдосконалення в сучасних умовах.

3. Студент повинен вміти:

- аналізувати законодавчі та інструктивні документи, що стосуються платників єдиного соціального внеску, доходів і видатків бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та витратами, зумовленими похованням, регламентують його діяльність;
- використовувати в практичній діяльності сучасні методи та форми роботи з мобілізації доходів, нарахування і призначення окремих видів допомог та надання соціальних послуг;
- характеризувати особливості організації планування й фінансування дохідної та видаткової частин бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та витратами, зумовленими похованням; методи контролю за цільовим використанням коштів державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності;
- формувати звітність в територіальних органах Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та витратами, зумовленими похованням;
- застосовувати методику та техніку виконання розрахунків окремих видів допомог і соціальних послуг за соціальним страхуванням з тимчасової втрати працездатності; фінансових санкцій за порушення норм чинного законодавства;
- використовувати результати аналізу питань організації соціального страхування на випадок безробіття в управлінській діяльності територіальних підрозділів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та витратами, зумовленими похованням;
- використовувати теоретичні знання у практичній діяльності

територіальних підрозділів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та витратами, зумовленими похованням.

Ситуаційні завдання для роботи зі студентами

Ситуаційна задача 1

Визначити розрахунковий період для розрахунку допомоги з тимчасової втрати працездатності працівнику, який прийнятий на роботу 01.04.2015 р., а хворів з 14 по 20 липня 2015 р.

Ситуаційна задача 2

Визначити розрахунковий період для розрахунку допомоги з тимчасової втрати працездатності працівнику, який перебуває у штаті підприємства з 2010 р., хворів з 14 по 20 липня 2015 р. До цього працівник хворів з 26 лютого по 2 квітня 2015 р.

Ситуаційна задача 3

Застрахована особа хворіла з 1 по 10 жовтня 2015 р. З 11 жовтня 2015 р. у застрахованої особи виникло право на призначення допомоги по вагітності та пологах.

Визначити, яким є розрахунковий період для обчислення середньої заробітної плати при розрахунку допомоги по вагітності та пологах.

Ситуаційна задача 4

На який термін буде встановлена допомога по вагітності та пологах жінці, яка всиновила дитину на 31-й день її життя?

Ситуаційна задача 5

Працівників підприємства за їх заявами переведено на неповний робочий тиждень. Але в цей час один із працівників хворів, тому він подав заяву на роботу на умовах неповного тижня вже після одужання.

За які дні треба нарахувати допомогу з тимчасової непрацездатності?

Ситуаційна задача 6

На підприємстві діє неповний робочий тиждень (три робочі дні - понеділок, середа, п'ятниця) з 16 лютого 2015 р. До цієї дати була п'ятиденка.

За листком непрацездатності працівник хворів 10-19 лютого 2015 р.

Як оплатять лікарняні?

Ситуаційна задача 7

У якому випадку виплачується допомога по вагітності та пологах у разі встановлення на підприємстві на момент настання страхового випадку режиму неповного робочого тижня на певний період.

Ситуаційна задача 8

Чи виплачується допомога з тимчасової втрати працездатності в день смерті працівника (листок непрацездатності з 17.02.2015 р. до 25.02.2015 р.; смерть настала 25.02.2015 р.)

Ситуаційна задача 9

Громадянка України вийшла заміж за громадянина Угорщини. У країні перебування в неї народилася дитина і була зареєстрована у відповідних органах.

Чи має вона право на отримання допомоги при народженні дитини, якщо виплату на дитину проводять в Угорщині?

Ситуаційна задача 10

Чи оплачуються листки непрацездатності в період простою підприємства?

Ситуаційна задача 11

Чи оплатять листок непрацездатності жінці, котра має двох дітей (до 3-х років і старше 3-х років) у разі хвороби старшої дитини, якщо вона перебуваючи у відпустці по догляду за дитиною до досягнення 3-х річного віку, працює на умовах неповного робочого часу?

Ситуаційна задача 12

Чи можна призначити допомогу з тимчасової непрацездатності працівниці, яка з 31 грудня 2015 р. звільнена в останній день захворіла і до 16 січня перебувала в лікарні.

Ситуаційна задача 13

Двоє братів проживали на одній житловій площі, один з них помер (він не працював, не був зареєстрований у державній службі зайнятості й не одержував пенсії). Витрати на поховання взяв брат померлого.

Чи має підприємство виплатити йому допомогу на поховання як застрахованій особі за рахунок коштів ФССТВП?

Ситуаційна задача 14

Застрахована особа перебуває у додатковій відпустці у зв'язку з навчанням. У цей час захворіла її 5-ти річна дитина.

Чи буде оплачено лікарняний листок матері дитини за рахунок коштів ФССТВП?

Ситуаційна задача 15

Працівнику з 25.10.2015 р. МСЕК присвоєно групу інвалідності. Того ж дня, тобто 25.10.2015 р. він госпіталізується до лікарні з іншим захворюванням, де перебуває два місяці.

Чи має право підприємство оплатити лікарняний листок?

Прикладні задачі

Задача 1

Працівник, прийнятий на роботу 18 червня 2013 р., хворів з 14 по 20 липня 2013 р. (14.07.2013 р. - вівторок). Розрахунковий період - з 18 червня по 13 липня 2013 р. При 5-денному робочому тижні кількість робочих днів у розрахунковому періоді дорівнює 17. За розрахунковий період працівнику нараховано заробітну плату в сумі 900,0 грн. Посадовий оклад - 1400,0 грн.

Визначити розмір допомоги з тимчасової втрати працездатності та джерела її фінансування.

Задача 2

Застрахована особа працювала за основним місцем роботи та за сумісництвом і в жовтні 2015 р. захворіла. Особа надала за місцем роботи за сумісництвом копію листка непрацездатності та дані про заробітну плату за основним місцем роботи, з якої сплачено єдиний соціальний внесок і яку взято при обчисленні середньої заробітної плати для призначення виплат. Страховий стаж - 15 років. Лікарняний видано з 26 по 30 жовтня 2015 р.

Кількість робочих днів за сумісництвом співпадає з кількістю робочих днів за основним місцем роботи.

Визначити розмір допомоги з тимчасової втрати працездатності за місцем роботи за сумісництвом.

Задача 3

Працівниця принесла лікарняний листок по вагітності та пологах з 13 липня по 15 листопада 2015 р. (126 календарних днів і 90 робочих днів). Її сукупна заробітна плата з січня по червень 2015 р. становить 27700,0 грн. за 120 робочих днів. Із 6 липня по 31 серпня поточного року на підприємстві вводиться режим роботи: понеділок - середа (24 робочих днів). Із 1 вересня по 15 листопада при повному робочому тижні - 54 робочих дні.

Визначити розмір допомоги по вагітності та пологах.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Розкрийте умови та порядок призначення соціальної допомоги громадянам, потерпілим від Чорнобильської катастрофи
2. Висвітліть особливості призначення допомоги працівникам з тимчасової непрацездатності, які працюють по сумісництву.
3. В чому проявляється взаємодія Правління і Виконавчої дирекції Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності?
4. Розкрийте особливості світового досвіду страхування з тимчасової втрати працездатності.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Фінансові ресурси страхування з тимчасової втрати працездатності: склад, структура, динаміка.
2. Умови призначення допомоги з тимчасової втрати працездатності.
3. Проблеми та перспективи розвитку страхування з тимчасової втрати працездатності.
4. Комісії із соціального страхування, їх функції та права.
5. Планування та прогнозування фінансових ресурсів страхування з тимчасової втрати працездатності.
6. Діяльність виконавчої дирекції Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.
7. Допомоги сім'ям з дітьми в системі соціального страхування.
8. Роль і місце соціальних послуг в соціальному страхуванні з тимчасової втрати працездатності.

Тема 5. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань

1. Мета проведення тренінгових занять

Метою тренінгу є глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами форм, методів та важелів управління соціальним страхуванням від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, формування світогляду майбутніх

висококваліфікованих економістів.

2. Студент повинен знати:

- законодавчу та нормативно-правову базу, що регламентує діяльність Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань та його територіальних підрозділів, визначає механізм формування, використання фінансових ресурсів державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань та управління ними в сучасних умовах;

- методику виконання розрахунків щодо нарахування і призначення матеріального забезпечення та надання соціальних послуг;

- особливості обліку, звітності та контролю в територіальних органах Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань;

- структуру та посадові обов'язки працівників територіальних органів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, що сприятиме адаптації випускників до умов та характеру можливої майбутньої роботи;

- проблеми державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, перспективи його розвитку та напрями вдосконалення в сучасних умовах.

3. Студент повинен вміти:

- аналізувати законодавчі та інструктивні документи, що стосуються доходів і видатків бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, регламентують його діяльність;

- використовувати в практичній діяльності сучасні методи та форми роботи з мобілізації доходів, нарахування і призначення окремих видів матеріального забезпечення та надання соціальних послуг;

- характеризувати особливості організації планування й фінансування дохідної та видаткової частин бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань; методи контролю за цільовим використанням коштів державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань;

- формувати звітність в територіальних органах Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань;

- застосовувати методику та техніку виконання розрахунків окремих видів допомог і соціальних послуг за соціальним страхуванням від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань; фінансових санкцій за порушення норм чинного законодавства;

- використовувати результати аналізу питань організації соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань в управлінській діяльності територіальних підрозділів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних

випадків на виробництві та професійних захворювань;

- використовувати теоретичні знання у практичній діяльності територіальних підрозділів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

Ситуаційні завдання для роботи зі студентами

Ситуаційна задача 1

МСЕК установила застрахованій особі ступінь втрати професійної працездатності 13 лютого 2015 р. унаслідок нещасного випадку на виробництві, який стався 3 грудня 2013 р.

Який розрахунковий період для визначення середнього заробітку?

Ситуаційна задача 2

Особі, яка потерпіла на виробництві, МСЕК 12 травня 2009 р. встановлено 40% стійкої втрати професійної працездатності у зв'язку з професійним захворюванням, яке сталося 8 листопада 2008 р. Через певний час, 5 червня 2015 р. у зв'язку з погіршенням стану здоров'я, що пов'язано з тим самим страховим випадком, їй видано листок непрацездатності. Особа працює на тому самому підприємстві.

Вкажіть розрахунковий період для обчислення середнього заробітку.

Ситуаційна задача 3

Застрахована особа хворіла з 1 серпня 2014 р. до 31 січня 2015р. Розрахунковим періодом для призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності був період з 1 лютого по 31 липня 2014 р. З 28 лютого 2015 р. у застрахованої особи виникло право на призначення страхової виплати в зв'язку з установленням МСЕК стійкої втрати професійної працездатності внаслідок професійного захворювання.

Який розрахунковий період?

Ситуаційна задача 4

Чи буде надана допомога у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю внаслідок нещасного випадку на виробництві добровільно застрахованій особі?

Ситуаційна задача 5

Чи обкладають податком на доходи фізичних осіб суму допомоги у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, що настала внаслідок нещасного випадку на виробництві та виплачується за рахунок коштів ФССНВВ?

Ситуаційна задача 6

Потерпілому у разі погіршення стану здоров'я внаслідок раніше одержаної травми, пов'язаної з виконанням трудових обов'язків, МСЕК було встановлено вищий ступінь стійкої втрати професійної працездатності відносно попереднього обстеження.

Яким чином йому буде розрахована одноразова допомога?

Ситуаційна задача 7

Потерпілий отримав травму і МСЕК було встановлено ступінь втрати професійної працездатності. Працюючи на іншому підприємстві, він отримав нову травму, внаслідок чого МСЕК додатково встановила ступінь втрати професійної працездатності.

Як розраховується одноразова страхова допомога?

Ситуаційна задача 8

Потерпілому було встановлено МСЕК стійку втрату професійної працездатності 21.04.2011 р. За призначенням одноразової страхової виплати потерпілий звернувся вперше до відділення 10.07.2015 р.

Коли буде призначена одноразова допомога?

Ситуаційна задача 9

Потерпілий звернувся із заявою до МСЕК і йому було призначено страхову виплату в зв'язку з стійкою втратою професійної працездатності, однак він не зміг її своєчасно одержати.

Чи буде йому виплачена допомога пізніше?

Ситуаційна задача 10

Потерпілий подав до відділення заяву про призначення страхової виплати із запізненням.

Чи може він претендувати на одержання виплати?

Ситуаційна задача 11

Потерпілому у зв'язку з погіршенням стану здоров'я при перегляді МСЕК збільшено ступінь втрати професійної працездатності, наприклад, з 20% до 30%.

Чи буде потерпілому збільшена страхова виплата?

Ситуаційна задача 12

Чи будуть здійснювати щомісячні страхові виплати потерпілому, який тимчасово проживає в США, але є громадянином України?

Ситуаційна задача 13

Потерпілого за станом здоров'я відповідно до висновку МСЕК переведено на легшу нижче оплачувану роботу.

Чи буде йому компенсовано недоотримуваний заробіток?

Ситуаційна задача 14

Дитина, яка стала інвалідом внаслідок завдання шкоди зародку в результаті травмування на виробництві або професійного захворювання матері під час її вагітності, має право на допомогу з ФССЕСШВ.

Від чого залежить розмір допомоги?

Ситуаційна задача 15

Чи буде компенсовувати ФССНВВ витрати на поховання працівника, якщо смерть настала під час пересування з роботи на громадському транспортному засобі?

Ситуаційна задача 16

Чи може відділення виконавчої дирекції ФССНВВ зменшити до 50% суму одноразової допомоги сім'ї у разі смерті потерпілого, якщо встановлена його вина?

Ситуаційна задача 17

Померлий внаслідок нещасного випадку на виробництві, що стався за півроку до страхового випадку отримував щомісячну страхову виплату та пенсію по інвалідності.

Чи буде в цій ситуації сім'я померлого отримувати допомогу у разі втрати годувальника і що послужить базою нарахування?

Ситуаційна задача 18

Дружина померлого знаходиться у відпустці по вагітності та пологах.

Чи може вона отримувати щомісячну страхову виплату в разі смерті годувальника?

Прикладні задачі

Задача 1

Сім'я потерпілого складалася з трьох осіб : він, жінка та дитина. Середньомісячний заробіток померлого перед настанням страхового випадку склав 2600 грн.

Визначити розмір щомісячної страхової виплати особам, якщо :

- 1) жінка, яка працездатна і працює і дитина 10 років;
- 2) жінка, яка працездатна і не працює і дитина 10 років;
- 3) жінка, яка не працює і дитина 18 років вчиться у ВУЗі на стаціонарі.

Задача 2

Заробітна плата померлого перед настанням страхового випадку складала 3000 грн. Сім'я: жінка, яка не працює та доглядає дитину, дитина 6 років, дитина 9 років, дитина 13 років, мати загиблого, яка не працює та якій 55 років, батько загиблого, який не працює та якому 62 роки.

Розрахувати одноразову допомогу сім'ї загиблого та одноразову допомогу утриманцям.

Завдання для самостійної роботи студентів

1. Визначте поняття „нещасний випадок на виробництві” та „професійне захворювання”.
2. Вкажіть випадки призупинення страхової виплати у разі нещасного випадку.
3. Висвітліть іноземний досвід запровадження страхових тарифів.
4. В чому проявляється взаємодія Правління і виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві?
5. Розкрийте особливості горизонтального та вертикального перерозподілу коштів за страхуванням від нещасних випадків.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Доходи бюджету Фонду страхування від нещасних випадків на виробництві: склад, структура, динаміка.
2. Видатки бюджету Фонду страхування від нещасних випадків на виробництві: склад, структура, динаміка.
3. Роль страхування від нещасних випадків на виробництві у забезпечення трудового потенціалу.
4. Адміністрування в системі органів Фонду страхування від нещасних випадків на виробництві.
5. Генезис страхування від нещасних випадків на виробництві.
6. Проблеми та перспективи розвитку страхування від нещасних випадків на виробництві.
7. Організаційно-правова структура страхування від нещасних випадків на

виробництві.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Необхідність, зміст та роль фондів соціального страхування.
2. Загальна характеристика фондів соціального страхування.
3. Єдиний соціальний внесок як консолідований страховий внесок до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування.
4. Платники та ставки єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
5. Порядок обчислення та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
6. Добровільна сплата єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
7. Взяття на облік та зняття з обліку в територіальних органах Пенсійного фонду України платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
8. Формування та подання звіту щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
9. Відповідальність платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
10. Завдання та функції Пенсійного фонду України.
11. Повноваження Пенсійного фонду України щодо збору та обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
12. Права та обов'язки Пенсійного фонду України та його територіальних органів.
13. Державний нагляд за збором та веденням обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
14. Переваги та недоліки запровадження єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
15. Джерела формування доходів бюджету Пенсійного фонду.
16. Сплата збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з продажу ювелірних виробів.
17. Сплата збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з вартості легкового автомобіля.
18. Сплата збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з операцій купівлі-продажу нерухомого майна.
19. Сплата збору на обов'язкове державне пенсійне страхування з вартості послуг стільникового мобільного зв'язку.
20. Характеристика видатків бюджету Пенсійного фонду.
21. Поняття та умови призначення пенсій за віком.
22. Поняття та умови призначення пенсії за вислугу років.
23. Пенсії по інвалідності: умови призначення і розміри.
24. Особливості пенсійного забезпечення у зв'язку з втратою годувальника.
25. Соціальні допомоги пенсіонерам та підстави їх призначення.
26. Пенсійний фонд України: завдання, структура, функції, права.

27. Організація обліку та звітності в органах ПФУ.
28. Контроль за своєчасним і повним надходженням коштів до бюджету ПФУ та їх цільовим використанням.
29. Джерела формування бюджету Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.
30. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг за страхуванням з тимчасової втрати працездатності.
31. Порядок обчислення середньої заробітної плати (доходу) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.
32. Допомога по тимчасовій непрацездатності.
33. Допомога по вагітності та пологах.
34. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування з тимчасової втрати працездатності: завдання, структура, функції, права.
35. Джерела формування доходів Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.
36. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг у разі настання нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Умови призначення страхових виплат.
37. Одноразова допомога у випадку стійкої втрати професійної працездатності потерпілого.
38. Щомісячна страхова виплата потерпілому.
39. Виплата одноразової допомоги у разі смерті потерпілого. Щомісячні страхові виплати особам у разі втрати годувальника.
40. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань: завдання, структура, функції, права.
41. Джерела формування бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.
42. Види матеріального забезпечення на випадок безробіття.
43. Умови призначення та виплати допомоги по безробіттю в т. ч. одноразової її виплати для здійснення підприємницької діяльності.
44. Матеріальна допомога у період професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації безробітного.
45. Види та характеристика соціальних послуг за соціальним страхуванням на випадок безробіття.
46. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття: завдання, структура, функції, права.
47. Сутність та значення Фонду загальнообов'язкового державного медичного страхування.
48. Об'єкт і суб'єкти медичного страхування.
49. Принципи та особливості обов'язкового і добровільного медичного страхування.
50. Характеристика ринку добровільного медичного страхування в Україні.
51. Перспективи розвитку обов'язкового медичного страхування в Україні.
52. Необхідність та значення недержавного соціального страхування.
53. Суть недержавного пенсійного забезпечення. Системи та суб'єкти

недержавного пенсійного забезпечення.

54. Недержавні пенсійні фонди та їх види.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ТРЕНІНГУ

1. Методи оцінювання

В процесі проведення тренінгу використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента за 100-бальною шкалою:

- Поточне тестування та опитування;
- Оцінювання виконання завдань для самостійної роботи;
- Залік.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) визначається як середньозважена величина складових, залежно від їхньої питомої ваги.

2. Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця 1

Платники єдиного внеску

Роботодавці	Застраховані особи
<p>- підприємства, установи та організації, інші юридичні особи, утворені відповідно до законодавства України, незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання, які використовують працю фізичних осіб на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, чи за цивільно-правовими договорами (крім цивільно-правового договору, укладеного з фізичною особою - підприємцем, якщо виконувані роботи (надавані послуги) відповідають видам діяльності, зазначеним у витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців), у тому числі філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи зазначених підприємств, установ і організацій, інших юридичних осіб, які мають окремий баланс і самостійно ведуть розрахунки із застрахованими особами;</p>	<p>- працівники - громадяни України, іноземці (якщо інше не встановлено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України) та особи без громадянства, які працюють:</p> <ul style="list-style-type: none"> • на підприємствах, в установах та організаціях, в інших юридичних осіб; • у фізичних осіб - підприємців на умовах трудового договору (контракту); • у фізичних осіб, які забезпечують себе роботою самостійно, та в інших фізичних осіб на умовах трудового договору (контракту);
<p>- фізичні особи - підприємці, зокрема ті, які використовують працю інших осіб на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством про працю, чи за цивільно-правовим договором (крім цивільно-правового договору, укладеного з фізичною особою - підприємцем, якщо виконувані роботи (надавані послуги) відповідають видам діяльності, зазначеним у витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців);</p>	<p>- фізичні особи, які виконують роботи (надають послуги) на підприємствах, в установах та організаціях, в інших юридичних осіб, чи у фізичних осіб - підприємців або осіб, які забезпечують себе роботою самостійно, за цивільно-правовими договорами (крім фізичних осіб - підприємців, якщо виконувані ними роботи (надані послуги) відповідають видам діяльності, зазначеним у витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців);</p>
<p>- фізичні особи, які забезпечують себе роботою самостійно, та фізичні особи, які використовують працю інших осіб на умовах трудового договору (контракту);</p>	<p>- фізичні особи - підприємці, в тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування, та члени сімей цих осіб, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності;</p>
<p>- дипломатичні представництва і консульські установи України, філії, представництва, інші відокремлені підрозділи підприємств, установ та організацій (у тому числі міжнародні), утворені відповідно до законодавства</p>	<p>- особи, які забезпечують себе роботою самостійно - займаються незалежною професійною діяльністю, а саме науковою, літературною, артистичною, художньою, освітньою або викладацькою, а також медичною, юридичною практикою, в тому</p>

<p>України, які мають окремий баланс і самостійно здійснюють розрахунки із застрахованими особами;</p>	<p>числі адвокатською, нотаріальною діяльністю, або особи, які провадять релігійну (місіонерську) діяльність, іншу подібну діяльність та отримують дохід безпосередньо від цієї діяльності, за умови, що такі особи не є найманими працівниками чи підприємцями;</p>
<p>- дипломатичні представництва і консульські установи іноземних держав, філії, представництва та інші відокремлені підрозділи іноземних підприємств, установ та організацій (у тому числі міжнародні), розташовані на території України;</p>	<p>- громадяни України, які працюють у розташованих за межами України дипломатичних представництвах і консульських установах України, філіях, представництвах, інших відокремлених підрозділах підприємств, установ та організацій (зокрема міжнародних), утворених відповідно до законодавства України (якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України);</p> <p>- громадяни України та особи без громадянства, які працюють у дипломатичних представництвах і консульських установах іноземних держав, філіях, представництвах, інших відокремлених підрозділах іноземних підприємств, установ та організацій (зокрема міжнародних), розташованих на території України;</p>
<p>- підприємства, установи, організації, фізичні особи, які використовують найману працю, військові частини та органи, які виплачують грошове забезпечення, допомогу по тимчасовій непрацездатності, допомогу або компенсацію;</p>	<p>- особи, які працюють на виборних посадах в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, об'єднаннях громадян та отримують заробітну плату (винагороду) за роботу на такій посаді;</p>
<p>- фізичні особи - підприємці, в тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування;</p>	<p>- працівники воєнізованих формувань, гірничорятувальних частин незалежно від підпорядкування, а також особовий склад аварійно-рятувальної служби, утвореної відповідно до законодавства на постійній основі;</p>
<p>особи, які провадять незалежну професійну діяльність, а саме наукову, літературну, артистичну, художню, освітню або викладацьку, а також медичну, юридичну практику, в тому числі адвокатську, нотаріальну діяльність, або особи, які провадять релігійну (місіонерську) діяльність, іншу подібну діяльність та отримують дохід від цієї діяльності;</p>	<p>- військовослужбовці (крім військовослужбовців строкової військової служби), особи рядового і начальницького складу;</p>
	<p>- батьки - вихователі дитячих будинків сімейного типу, прийомні батьки, якщо вони отримують грошове забезпечення відповідно до законодавства;</p>

	- особи, які отримують допомогу по тимчасовій непрацездатності;
	- особи, які проходять строкову військову службу у Збройних Силах України, інших утворених відповідно до закону військових формуваннях, Службі безпеки України, органах Міністерства внутрішніх справ України та службу в органах і підрозділах цивільного захисту;
	- особи, які відповідно до закону отримують допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;
	- один з непрацюючих працездатних батьків, усиновителів, опікун, піклувальник, які фактично здійснюють догляд за дитиною-інвалідом, а також непрацюючі працездатні особи, які здійснюють догляд за інвалідом І групи або за престарілим, який за висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду або досяг 80-річного віку, якщо такі непрацюючі працездатні особи отримують допомогу або компенсацію відповідно до законодавства.

Додаток Б

Таблиця 1

База нарахування, обчислення і сплата єдиного внеску

Платники єдиного внеску	База нарахування, обчислення і сплата єдиного внеску
<p>- Роботодавці (крім підприємств, установ, організації, фізичних особи, які використовують найману працю, військові частини та органи, які виплачують грошове забезпечення, допомогу по тимчасовій непрацездатності, допомогу або компенсацію);</p> <p>- працівники - громадяни України, іноземці (якщо інше не встановлено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України) та особи без громадянства;</p> <p>- фізичні особи, які виконують роботи (надають послуги) на підприємствах, в установах та організаціях, в інших юридичних осіб, чи у фізичних осіб - підприємців або осіб, які забезпечують себе роботою самостійно, за цивільно-правовими договорами (крім фізичних осіб - підприємців, якщо виконувані ними роботи</p>	<p>Сума нарахованої заробітної плати за видами виплат, які включають основну та додаткову заробітну плату, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, у тому числі в натуральній формі, що визначаються відповідно до Закону України "Про оплату праці" (108/95-ВР), та суму винагороди фізичним особам за виконання робіт (надання послуг) за цивільно-правовими договорами;</p>

<p>(надані послуги) відповідають видам діяльності, зазначеним у витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців);</p> <ul style="list-style-type: none"> - громадяни України, які працюють у розташованих за межами України дипломатичних представництвах і консульських установах України, філіях, представництвах, інших відокремлених підрозділах підприємств, установ та організацій (зокрема міжнародних), утворених відповідно до законодавства України (якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України); - громадяни України та особи без громадянства, які працюють у дипломатичних представництвах і консульських установах іноземних держав, філіях, представництвах, інших відокремлених підрозділах іноземних підприємств, установ та організацій (зокрема міжнародних), розташованих на території України; - особи, які працюють на виборних посадах в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, об'єднаннях громадян та отримують заробітну плату (винагороду) за роботу на такій посаді; - працівники воєнізованих формувань, гірничорятувальних частин незалежно від підпорядкування, а також особовий склад аварійно-рятувальної служби, утвореної відповідно до законодавства на постійній основі; 	
<p>Підприємства, установи, організації, фізичні особи, які використовують найману працю, військові частини та органи, які виплачують грошове забезпечення, допомогу по тимчасовій непрацездатності, допомогу або компенсацію;</p>	<p>сума грошового забезпечення, оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності, що здійснюється за рахунок коштів роботодавця, та допомоги по тимчасовій непрацездатності; допомоги або компенсації відповідно до законодавства.</p>
<p>Особи, які проходять строкову військову службу у Збройних Силах, інших утворених відповідно до закону військових формуваннях, СБУ, органах МВС та службу в органах і підрозділах цивільного захисту;</p>	<p>сума грошового забезпечення, нарахованого особі за базовий звітний період;</p>
<p>Особи, які відповідно до закону отримують допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;</p>	<p>сума допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, нарахованої за базовий звітний період;</p>
<p>Один з непрацюючих працездатних батьків, усиновителів, опікуна,</p>	<p>сума допомоги або компенсацій, нарахованих за базовий звітний період;</p>

<p>піклувальника, які фактично здійснюють догляд за дитиною-інвалідом, а також за непрацюючих працездатних осіб, які здійснюють догляд за інвалідом I групи або за престарілим, який згідно з висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду або досяг 80-річного віку, якщо такі непрацюючі працездатні особи отримують допомогу або компенсацію відповідно до законодавства;</p>	
<p>Батьки - вихователі дитячих будинків сімейного типу, прийомних батьків, якщо вони отримують грошове забезпечення відповідно до законодавства;</p>	<p>сума грошового забезпечення, нарахованого за базовий звітний період;</p>
<p>Фізичні особи - підприємці (крім фізичних осіб - підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування) та члени сімей цих осіб, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності. (До членів сімей фізичних осіб - підприємців, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності, належать дружина (чоловік), батьки, діти та інші утриманці, які досягли 15-річного віку, не перебувають у трудових або цивільно-правових відносинах з такою фізичною особою - підприємцем, але спільно з ним провадять підприємницьку діяльність і отримують від цього частину доходу).</p> <p>Особи, які забезпечують себе роботою самостійно - займаються незалежною професійною діяльністю, а саме науковою, літературною, артистичною, художньою, освітньою або викладацькою, а також медичною, юридичною практикою, в тому числі адвокатською, нотаріальною діяльністю, або особи, які провадять релігійну (місіонерську) діяльність, іншу подібну діяльність та отримують дохід безпосередньо від цієї діяльності, за умови, що такі особи не є найманими працівниками чи підприємцями;</p>	<p>сума доходу (прибутку), отриманого від їх діяльності, що підлягає обкладенню податком на доходи фізичних осіб, та на суму доходу, що розподіляється між членами сім'ї фізичних осіб - підприємців, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску за кожен місяць, у якому отримано дохід (прибуток).</p>
<p>Фізичні особи - підприємці, які обрали спрощену систему оподаткування, та члени сімей цих осіб, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності;</p>	<p>суми, що визначаються платниками самостійно для себе та членів сім'ї, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності, але не більше максимальної величини бази нарахування єдиного внеску. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску за кожен місяць;</p>

<p>Особи, які отримують допомогу по тимчасовій непрацездатності;</p>	<p>сума допомоги по тимчасовій непрацездатності.</p>
<p>Особи, які працюють у сільському господарстві, зайняті на сезонних роботах, виконують роботи (надають послуги) за цивільно-правовими договорами, творчих працівників (архітекторів, художників, артистів, музикантів, композиторів, критиків, мистецтвознавців, письменників, кінематографістів), та інших осіб, які отримують заробітну плату (дохід) за виконану роботу (надані послуги), строк виконання яких перевищує календарний місяць.</p> <p>Особи, яким після звільнення з роботи нарахована заробітна плата (дохід) за відпрацьований час або згідно з рішенням суду – середню заробітну плату за вимушений прогул.</p>	<p>сума, що визначається шляхом ділення заробітної плати (доходу), виплаченої за результатами роботи, на кількість місяців, за які вона нарахована.</p>

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ :

1. Андріїв В. Соціальне страхування: історія проблеми / В. Андріїв // Соціальний захист. - 2009. - № 2. - С. 43-51.
2. Архангельський Ю. Дієві чинники зменшення бідності в Україні / Ю. Архангельський, Ю. Мотиченко // Україна: аспекти праці. - 2010. - №1. - С. 35-40.
3. Багнюк І. Хто і коли має право на пенсію за вислугу років / І. Багнюк // Все про бухгалтерський облік. - 2011. - № 18. - С. 33-35.
4. Базилевич В.Д. Страхова справа / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич. - К.: Знання, 2008.
5. Бандур С.І. Система соціального страхування в Україні: сучасний стан та шляхи розвитку / С.І. Бандур, О.О. Кучинська // В кн. Стоян О.М. Україна: утвердження незалежної держави: 1991-2001. - К., 2001.
6. Банях В. Механізм соціального страхування населення / В. Банях. - Видання Київського національного університету ім. Т.Г.Шевченка. Економіка. - 2010.- №94-95. - С. 60-63.
7. Березіна С. Пенсійна реформа в Швеції різноманітна як шведський стил / С. Березіна // Вісник Пенсійного фонду України. - 2011. - № 5-6. - С. 61-67.
8. Бессараб В. Реформа солідарної пенсійної системи: надто дорога непослідовність / В. Бессараб, Л. Грушко // Україна: аспекти праці. - 2010. - №1.- С. 12-20.
9. Білик М. Соціальний захист найманих працівників і напрями його поліпшення / М. Білик // Україна: аспекти праці. - 2009. - №4. - С. 25-28.
10. Виплати із Фонду страхування від нещасного випадку // Все про бухгалтерський облік. — 2011. — №89. - С. 3-7.
11. Губар О.Є. Соціальне страхування у забезпеченні суспільного добробуту / О.Є. Губар // Фінанси України. - 2011. - № 8. - С. 130-136.
12. Губар О.Є. Організаційні та правові засади соціального страхування в Україні / О.Є. Губар // Формування ринкових відносин в Україні. - 2010. - №7- С. 155-162.
13. Демченко О. Проблеми страхування від нещасних випадків / О. Демченко // Соціальний захист. - 2010. - №3. - С. 25-27.
14. Дрозд І. Втрати держави внаслідок виробничого травматизму зі смертельними наслідками / І. Дрозд, М. Дрозд, О. Семко // Україна: аспекти праці. - 2011. - №5. - С. 3-8.
15. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування та пенсійне забезпечення: Статистичний збірник. - Київ, 2011. - 49 с.
16. Зайчук Б.О. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування / Б.О. Зайчук, О.Б. Зарудний, С.Б. Березіна, В.Т. Александров, С.М. Недбаєва. - Київ: НВП „АВТ”, 2004. - 256 с.
17. Зайчук Б.О. Система пенсійного забезпечення: сьогодні і завтра / Б.О. Зайчук, В.С. Никитенко, В.І. Семендієва. - К.: Формат ВПД, 2010. - 352 с.
18. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці» від 02.03.2015 р. // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/77-19№219-VIII від 02.03.2015>
19. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України

та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» №909-19 від 24.12.2015р. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/909-19>

20. Закон України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” № 1058-15. Редакція від 01.01.2016 р. зі змінами // – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>

21. Закон України “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття” №1533-14. Редакція від 25.05.2015р. // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1533-14>

22. Закон України “Про збір на обов’язкове державне пенсійне страхування” № 400/97-ВР зі змінами та доповненнями. Редакція від 01.01.2016 р. // – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/400/97-%D0%B2%D1%80>

23. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування» № 2464-17 від 24.12.2015 р. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>

24. Закон України “Про недержавне пенсійне забезпечення” № 1057-15. Редакція від 20.07.2014р. // – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1057-15>

25. Залетов О. Огляд ринку добровільного медичного страхування на території України / О. Залетов, С. Сідько / Страхова справа. - 2001. - №3. - С. 39-42.

26. Зеленко В.А. Сучасні пенсійні системи країн пострадянського простору і досвід України / В.А. Зеленко // Актуальні проблеми економіки. - 2008. - №8.- С. 159-166.

27. Інструкція про порядок обчислення і сплати внесків на загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття та обліку їх надходження до Фонду загальнообов’язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Затв. Наказом Міністерства праці та соціальної політики України №339 від 18.12.200р. // Фінансова справа. - 2009.-№4.-С. 2-10.

28. Кабанов В. Негосударственные пенсионные фонды: мотивация участия для работодателя и работника / В. Кабанов // Финансовые услуги. - 2011.- № 1-2.-С. 56-60.

29. Кірян Т. Страхова пенсійна виплата - чи можна їй надати більш цивілізованого вигляду? / Т. Кірян // Україна: аспекти праці. - 2010. - № 3. - С. 29-33.

30. Кірян Т. Насущні проблеми соціальної політики і шляхи їх вирішення / Т. Кірян, М. Шаповал // Україна: аспекти праці. - 2011. - № 6. - С. 4-7.

31. Кірян Т. Підвищення стимулюючої ролі пенсійної системи в Україні / Т. Кірян, Н. Михайленко // Україна: аспекти праці. - 2011. - № 8. - С. 17-21.

32. Кірян Т. Актуарні розрахунки в системі загальнообов’язкового пенсійного страхування першого рівня / Т. Кірян, В. Лукович // Україна: аспекти праці. - 2011. - №7. - С. 9-12.

33. Кичко І. Страхування як елемент фінансового механізму соціального захисту / І. Кичко // Фінанси України. - 2010. - № 4. - С. 148-153.

34. Колбун В. Росія і Казахстан: різні аспекти реформованої моделі / В. Колбун // Вісник Пенсійного фонду України. - 2010. - № 5-6. - С. 56-60.

35. Левін П. Удосконалення соціального страхування від нещасних випадків - умова збереження трудового потенціалу / П. Левін // Україна: аспекти праці. - 2011. - №2. - С. 21-27.
36. Логанова Л. До питання запровадження єдиного соціального внеску в Україні / Л. Логанова, Є. Котов, О. Прогнімак // Україна: аспекти праці. - 2011. - № 3. - С. 13-18.
37. Машкін В. Перспективи реформування системи соціального страхування / В. Машкін // Вісник Пенсійного фонду України. - 2010. - №3. - С. 8-9.
38. Мельник О. Реформування пенсійного забезпечення в Україні / О. Мельник // Фінанси України. - 2010. - № 4. - С. 32-39.
39. Михайлов А.В. Недержавні пенсійні фонди: сьогоденний погляд у майбутнє / А.В. Михайлов, О.Й. Ткач. - К.: В-во СПД Савчина, 2012. - 244 с.
40. Мних М.В. Страхування та його роль у забезпеченні соціального захисту населення / М.В. Мних // Фінанси України. - 2010. - №6. - С. 39-45.
41. Мних М.В. Медичне страхування за кордоном та можливості його реалізації в Україні / М.В. Мних // Економіка та держава. - 2011. - №11. - С. 39-41.
42. Могілевцев М. Система соціального страхування в Швеції / М. Могілевцев // Соціальний захист. - 2009. - № 5. - С. 55-59.
43. Мойсеєнко Т. Бюджет-2012. Соціальна сфера / Т. Мойсеєнко // Дебет- кредит. - 2012. - № 1.-С. 8-15.
44. Морозова О. Міжнародні стандарти побудови пенсійної системи / О. Морозова // Вісник Пенсійного фонду України. -2011. -№12. -С. 17-19.
45. Морозова О. Міжнародні стандарти побудови пенсійної системи / О. Морозова // Вісник Пенсійного фонду України. - 2010. - №1. - С. 16-17.
46. Нагарний В. Пенсійна реформа: думаємо про майбутнє / В.Нагарний // Все про бухгалтерський облік. - 2011. - № 82. - С. 4-7.
47. Нагарний В. Пенсійна реформа: думаємо про майбутнє/ В. Нагарний // Все про бухгалтерський облік. - 2011. - № 83. - С. 6-9.
48. Надточій Б. Соціальне страхування у контексті історії / Б. Надточій // Соціальний захист. - 2010. - № 2. - С. 20-24.
49. Надточій Б. Соціальне страхування у контексті історії / Б. Надточій // Соціальний захист. - 2010. - № 3. - С. 29-33.
50. Надточій Б. Соціальне страхування чи соціальне забезпечення? // Б. Надточій // Урядовий кур'єр. - 2011. - № 34. - С. 5.
51. Надточій Б. Три удари по пенсійній реформі - що робити далі? / Б. Надточій // Україна: аспекти праці. - 2011. - №3. - С. 8-12.
52. Надточій Б.О. Платоспроможність Пенсійного фонду / Б.О. Надточій // Фінанси України. - 2011. - № 12. - С. 60-70.
53. Никитенко В. Пенсії після 1 липня 2003 року: як вони змінилися / В. Никитенко // Все про бухгалтерський облік. - 2003. - № 66. - С. 28.
54. Нікіфоров П.О. Фінансово-економічні аспекти розвитку ринку праці та боротьби з безробіттям / П.О.Нікіфоров, А.О.Вольська // Фінанси України. - 2008. - №10. - С. 22-31.
55. Новіков В. Актуальні питання реформування системи соціального захисту населення / В. Новіков // Україна: аспекти праці. - 2010. - №4. - С. 6-11.
56. Новіков В. Концептуальні засади соціально орієнтованої економіки (практика європейських країн) / В. Новіков, З. Сіройч // Україна: аспекти праці.

-2011. - № 6.- С. 30-35.

57. Нонко В. Іноземний досвід медичного страхування / В. Нонко // Страхова справа. - 2011. - №3. - С. 67-70.

58. Олефір О. Плюралізм соціального страхування як фактор розвитку економіки / О. Олефір // Україна: аспекти праці. - 2010. - №4. - С. 44-49.

59. Павленко Ю. Світовий досвід функціонування систем соціального страхування. Уроки для України / Ю. Павленко // Україна: аспекти праці. - 2010 - № 6. - С. 30-36.

60. Партин Г.О. Пенсійні фонди як учасники фінансового ринку / Г.О. Партин, О.І. Тивончук // Фінанси України. - 2010. - № 9. - С. 143-150.

61. Папієв М. Міжнародний досвід реформування пенсійного забезпечення / М. Папієв // Україна: аспекти праці. - 2011. - № 1. - С. 3-7.

62. Перспективи роботи недержавних пенсійних фондів // Цінні папери України. - 2011. - №18. - С. 8-9.

63. Плаксій М. Система соціального страхування Республіки Польща / Марія Плаксій // Вісник Пенсійного фонду України. - 2009. - №3. - С. 14-17.

64. Погорелова С. Рекомендації щодо призначення пенсій державним службовцям / С. Погорелова // Вісник Пенсійного фонду України. - 2011. - № 5.

65. Постанова Правління Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України «Про порядок стягнення та обліку заборгованості зі сплати страхових внесків до Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України» № 31 від 30.11.2010 р. // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1286-10>

66. Ричік Л. Пенсійна реформа та її фінансові наслідки / Л. Ричік // Україна: аспекти праці. -2010.-№ 5.-С. 19-26.

67. Рудень В.В. Виникнення та функціонування системи медичного страхування / В.В. Рудень // Фінанси України. - 2011. - №1. - С. 76-87.

68. Рудень В.В. Страхова медицина і медичне страхування /В.В. Рудень. - Львів, 2009. - 305 с.

69. Сандлер Д.М. Сучасні принципи організації й регулювання пенсійного забезпечення / Д.М. Сандлер // Економіка та держава. - 2009. - №1.- С. 98-100.

70. Сіржук Р. Накопичувальні пенсійні фонди в Україні / Р. Сіржук // Цінні папери України. - 2010. - № 34. - С. 34-36.

71. Скрипник А.В. Фінансові ризики в контексті пенсійної реформи / А. В. Скрипник, Л.А. Ліхтенштейн // Фінанси України. - 2011. - №2. - С. 138- 153.

72. Скуратівський В.А. Основи соціальної політики / В.А. Скуратівський, О. М. Палій. - К.: МАУП, 2008. - 200 с.

73. Соколик М. Сценарії та наслідки підвищення мінімальних соціальних стандартів у 2007-2009 рр. в Україні / М.Соколик, М. Півень // Україна: аспекти праці. - 2010. - №1. - 21-28.

74. Соціальне страхування // Все про бухгалтерський облік. - 2011. - №89.-С. 8-16.

75. Стожок Л. Напрями вдосконалення системи державного пенсійного страхування в Україні / Л. Стожок // Україна: аспекти праці. - 2010. - № 1. - С. 13-18.

76. Столяров В.Ф. Економічний механізм соціального страхування / В. Ф. Столяров, Л.І. Васечко // Фінанси України. - 2011. - №2. - С. 31-43.

77. Таггарт М. Пенсійна реформа у постсоціалістичних країнах / М. Таггарт // Соціальна політика і соціальна робота. - 2010. - №1. - С. 19-26.
78. Татаренко Г. Моделі соціального страхування в контексті історії / Г. Татаренко // Підприємництво, господарство і право. - 2011. - №7. - С. 69-72.
79. Терещенко Г.М. Проблеми розвитку недержавного пенсійного страхування в Україні / Г.М. Терещенко, Т.А. Мусатова // Фінанси України. – 2008 - №12. - С. 12-17.
80. Ткаченко Л. Пенсійна реформа в Україні: крок уперед, два кроки назад / Л. Ткаченко // Україна: аспекти праці. - 2010. - № 8. - С. 13-18.
81. Ткаченко Л. Проблеми цільового використання коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування та можливості зниження страхових тарифів в Україні / Л. Ткаченко // Україна: аспекти праці. – 2010. - № 8. - С. 7-11.
82. Ткаченко Л. Резерви збільшення доходів пенсійної системи України / Л. Ткаченко // Україна: аспекти праці. - 2009. - №5. - С. 15-19.
83. Трубич С.Ю. Формування системи соціального страхування / С. Ю. Трубич // Фінанси України. - 2010. - № 2. - С. 110.
84. Фурман В.М. Страхування та його роль у соціально-економічних процесах / В.М. Фурман // Фінанси України. - 2011. - №8. - С. 145-152.
85. Харитонова Н, Як штрафує Пенсійний фонд / Н. Харитонова // Все про бухгалтерський облік. - 2009. - № 66. - С. 7-10.
86. Шевчук П. Соціальна політика / Петро Шевчук. - Львів: Світ, 2007. - 400 с.
87. Шклярська І. Реформа української системи пенсійного забезпечення на тлі пенсійних реформ інших країн / І. Шклярська // Вісник Пенсійного фонду України. - 2010. - №8. - С. 10-11.
88. Юрій С.І. Соціальне страхування / С.І. Юрій, М.П. Шаварина, Н.В. Шаманська. - К.: Кондор, 2009. - 462 с.
89. Якимів А. Формування системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні / А. Якимів // Регіональна економіка. - 2010. - № 4. - С. 199-207.